

ORGANISACE VYŠŠÍCH TÝLOVÝCH JEDNOTEK V AMERICKÉ ARMÁDĚ

Pplk. Viktor Perner

Je známo, že američtí imperialisté horlivě připravují novou útočnou válku, od níž si slibují dobytí světovlády. Při přípravě této války spoléhají hlavně na bojovou techniku, která jim má zabezpečit „jisté“ vítězství. Proto stále rozmnožují a zdokonalují bojovou techniku jak v pozemní armádě, tak v letectvu a námořnictvu; zvyšují své úsilí ve válečném výzkumnictví, připravují masové použití atomových zbraní, řízených střel a bakteriových bojových prostředků.

V taktice se projevují americké agresivní plány v tom, že oživují zkrachovanou fašistickou teorii bleskového vedení války. Američané se utěšují, že fašistický systém bleskové války „zlepšili a zdokonalili“ tím, že zvýšili počty bojové techniky. Srovnáme-li počty bojové techniky americké pěší divise v r. 1945 a v r. 1952, shledáme, že tato divise má zhruba o polovinu více pěchotních zbraní, že v roce 1945 neměla žádné tanky, kdežto dnes jich má kolem 130, a konečně, že její počty vozidel všech druhů vzrostly z 1400 vozidel na 2400. Stejný vývoj lze pozorovat i ve zvyšování počtu osob, ve výstroji a ve výzbroji všech druhů. Podobným vývojem prošly i obrněné divise a posilové jednotky (dělostřelecké, ženijní, chemické a j.). Konečně byly zřízeny nové jednotky, jako na př. roty vrtulníků, a četné nové jednotky týlové. Američané počítají s použitím výsadkových a vzduchem dopravovaných jednotek v mnohem větší míře, než tomu bylo za druhé světové války.

V souvislosti s tím dospěli k názoru, že nynější organizace týlu a týlových jednotek nestačí zabezpečit všechny úkoly požadované bojujícími vojsky, zvláště za války mimo území Spojených států amerických.

Proto se v americkém vojenském tisku objevují koncem druhé světové války a později články o nutnosti zřídit vyšší týlové jednotky organizované tak, aby byly schopny plnit všechny úkoly spojené se zabezpečením boje. Americká kolej pro výchovu velitelů a důstojníků generálního štábu vypracovala z popudu amerického ministerstva války návrh na organizaci, úkoly a výcvik týlové vyšší jednotky.

Původně bylo navrhováno zřízení týlové divise o 26 000 osobách a týlového armádního sboru o 67 000 osobách.

Po několika úpravách návrhu byl nakonec přijat návrh, který rozlišuje při typu týlových vyšších jednotek. Jsou označeny „Logistical Command“ (týlové velitelství).

Typ vyšší týlové jednotky (týlového velitelství)	Minimální a maximální počet osob	Úkol (Jakou jednotku týlově zabezpečuje)
typ A	6 000—15 000	Zesílenou pěší divisi, obrněnou divisi nebo výsadkovou divisi o 30 000 mužích.
typ B	15 000—60 000	Zesílený armádní sbor o 100 000 mužích, působící na samostatném směru.
typ C	33 000—150 000	Armádu o devíti pěších a třech obrněných divisích s příslušným počtem posilových jednotek, v celkové síle asi 400 000 mužů.

Zřízením těchto týlových vyšších jednotek mají být sníženy počty osob v týlových jednotkách divisi zhruba o 15%.

K organizaci uvedených týlových velitelství bylo Američany již přikročeno. Jsou zatím

zřízena u jednotek t. zv. „organisované zálohy“ a u jednotek Národní gardy. U pravidelné armády jsou zatím trvale organisovány jen dvě takové jednotky. Byly vyzkoušeny na závěrečných cvičeních v l. 1949, 1950 a 1951 a podle amerických časopiseckých zpráv se dobře osvědčily.

Vlastní organisace týlových velitelství je rámcová. Mají stálý štáb a určitý počet jednotek služeb všech druhů. Podle potřeby jsou k nim přičleňovány další jednotky služeb v počtu odpovídajícím taktickému nebo operačnímu úkolu a celkovému počtu jednotek, které mají být materiálně zabezpečovány. Proto jsou v počtech osob jednotlivých typů týlových velitelství tak značné výkyvy.

Co si slibují Američané od zřízení těchto jednotek a jaké úkoly mají tyto jednotky plnit?

Za druhé světové války se podle amerického odborného tisku ukázalo:

- že týlové složky nebyly schopny správně a včas materiálně zabezpečit splnění taktických a operačních úkolů jednotek; zvláště nápadně se tento nedostatek projevil na bojištích v Tichomoří a v Evropě,
- že velmi často docházelo ke značnému plýtvání materiálem všech druhů a k jeho ničení, hlavně pokud jde o proviant, pohonné hmoty a vozidla,
- že jednotky služeb byly špatně vycvičeny a jejich organizační počty neodpovídaly úkolům na ně kladeným; štáby neznaly potřeby jednotek,
- že byla nedostatečná součinnost mezi týlovými jednotkami přidělovanými jako posilové jednotlivým armádám a vyšším jednotkám; velitelé jednotek služeb a příslušníci štábu nepocitovali dostatečnou odpovědnost za materiální zabezpečení jednotek.

Američané se domnívají, že uvedené nedostatky odstraní zřízením týlových vyšších jednotek vybavených i v mírové době stálým štábem a nejnutnějšími jednotkami služeb. Tím má být také odstraněn nedostatek řádného velení týlovým jednotkám. Podle dosud platné organisace týlu řídilo chod týlu, tak jako tomu bývalo v naší předmnichovské armádě, 4. oddělení štábu. Jednotkám služeb při této organisaci chyběl odpovědný společný náčelník. Náčelník 4. oddělení štábu se sice zabýval plánováním a řízením materiálního zabezpečení boje podle rozhodnutí velitele, ale nebyl přímým představeným orgánem velitelů týlových jednotek. Vytvořením zvláštních týlových vyšších velitelství dostávají jednotky služeb společného velitele, který je odpovědným orgánem nejen za materiální zabezpečení vojsk, ale i za bojové zabezpečení týlu a jeho součástí, t. j. za organisaci týlové protivýsadkové a protiletectvé obrany, za utajení, kázeň a p.

Týlové vyšší velitelství má zhruba toto složení:

- a) velitel (brigádní, divísní nebo armádní generál, podle stupně týlového velitelství),
- b) náčelník štábu (plukovník nebo brigádní generál),
- c) štáb se čtyřmi odděleními; funkce a názvy oddělení jsou v podstatě stejné jako u štábu vševojskových vyšších jednotek t. j. 1. oddělení — organizační, 2. oddělení — zprádažské, 3. oddělení — operační a 4. oddělení — týlové,
- d) pomocné složky štábu podřízené přímo náčelníku štábu (pomocný úřad, styční důstojníci, inspektorát, pobočníci a p.),
- e) administrativní štáb (polní pokladna, chemický náčelník, polní prokurátor, důstojník pro správu obsazených území, generální adjutant, složka informační a osvětové služby a p.),
- f) technický štáb (ženijní náčelník, náčelník zdravotnické služby, zbrojně technický náčelník, intendant, zásobování PHM, dopravní oddělení, velitel stanu, náčelník spojení a p.).

Mírový počet osob činí:

- u velitelství typu A 60 důstojníků a 90 osob mužstva,
- u velitelství typu B 140 důstojníků a 210 osob mužstva,
- u velitelství typu C 190 důstojníků a 280 osob mužstva.

Týlovému vyššímu velitelství je podřízen určitý stálý počet jednotek služeb různého druhu. Kromě toho jsou k němu přidělovány podle potřeby jednotky posilové.

Informace o obsahu nových služebních knih a pomůcek

1. Informace o služební pomůcce Pom-zdrav-4 „Základy organizace léčebné odsunového zabezpečení bojové činnosti vojsk“

(Pomůcka byla rozeslána v únoru 1953)

Tato služební pomůcka je překladem přednášky A. S. Georgijevského, vydané Vojenskou lékařskou akademií S. M. Kirova v Leningradě 1950. Je to důležitý a potřebný přínos pro bojovou zdravotnickou přípravu příslušníků zdravotnické služby a pro informaci velitelských a tylových orgánů vyšších velitelství. Léčebné odsunové zabezpečení je jednou z nejdůležitějších součástí zdravotnického zabezpečení vojsk, protože zahrnuje v sobě všechna opatření k poskytnutí zdravotnické pomoci raněným a nemocným, k jejich odsunu a léčení až do jeho skončení.

Léčebné odsunové zabezpečení v socialistickém státě je budováno k záchraně života a navrácení zdraví bez výjimky každému raněnému a nemocnému vojákovi jako jeden z nejdůležitějších úkolů státu. Vzpomeňme slovy soudruha J. V. Stalina, že ze všech cenných kapitol na světě jsou lidské kapky kapítalem nejcecnějším a nejdůležitějším. Léčebné odsunové zabezpečení armád imperialistických států je zaměřeno hlavně na pomoc lehce raněným a nemocným, protože na těch má kapitalistické velení a vláda největší zájem jako na osobách, které si uchovávají jak schopnost k vojenské službě, tak i k třídnímu vykořisťování. Proto také péče o těžce raněné a nemocné dosáhla v Sovětské armádě daleko větší organizací dokonalosti, nežli je tomu u imperialistických armád.

V pomůcce je podán krátký historický nástin, jak se léčebné odsunové zabezpečení vyvíjelo od počátku 18. století do nynější doby, je vylíčen boj dvou protichůdných snah, t. j. léčit raněné, a nemocné v blízkosti prostoru bojové činnosti — „soustava léčení na místě“, a snahy vzdálit je z pásma bojové činnosti — „soustava odsunu“. Výhody a nevýhody obou soustav jsou v pomůcce podrobněji probírány na všech válkách posledních století s charakteristikou protikladů léčebných opatření a odsunu až do první světové války.

Hlavním rysem této dlouhé doby bylo, že vojenské velení obvykle nelehčelo na odsun raněných a nemocných pod zorným úhlem plnění zdravotnické funkce, nýbrž spíše jako na opatření čistě vojenské, které má co nejvíce oslabit vojska od vojáků, kteří ztratili bojeschopnost. Pro toto pojetí věci a z nedostatku řádného třídění přicházeli ranění do léčebných útvarů zesláblí nejen následkem zranění a nemoci, nýbrž i závažným způsobem dopravy, nepřiznivým jejich stavu. I. J. Smirnov nazval tento způsob převozu „rozvozní soustavou“ na rozdíl od „zdravotnického odsunu“, kdy se musí brát v úvahu rovnou měrou jak požadavky vojenské, tak i zdravotnické.

Už za první světové války r. 1916 se v Rusku pokusil prof. V. A. Oppel sloučit obě protichůdné tendence léčebné odsunového zabezpečení, t. j. spojit

léčení s odsunem a považovat obě složky za jednotlivé celek. Soustava „etapového léčení“ jím navržená rozčlenila vlastně zdravotnickou pomoc na posloupné její poskytování na obvazistích a v léčebných zařízeních, která se rozmístila na cestě odsunu raněných; tato obvazistě a zařízení na odsunové cestě byla nazývána „etapami zdravotnického odsunu“. Při tomto způsobu odsunu se léčebné zásahy provádějí tak, že se bere v úvahu zároveň další odsun raněných, ale ten se uskutečňuje se zřetelem k zdravotnímu stavu raněných a k tomu, jakých léčebných opatření je a bude jim třeba.

Toto etapové léčení se organizovalo z počátku podle t. zv. „drenážního odsunového typu“, t. j. ranění a nemocní se posílali společným proudem a jedním směrem (proto mluvil Leonardov též o „odsunu směrovém“) přes všechny etapy rozvinuté na odsunové cestě a bez zřetele na to, jaký druh zdravotnické pomoci je na té nebo oné etapě poskytován a zda raněný právě tento druh pomoci potřebuje.

Proti tomuto mechanickému způsobu se probíjí v Sovětském svazu od r. 1933 snaha, aby způsob léčebné odsunového zabezpečení armády byl změněn v „etapové léčení s odsunem podle určení“, t. j. s odsunem podle lékařských indikací. V Řádu vojenské zdravotnické služby z r. 1933 se stanovilo, aby doprava nemocných a postižených v boji nebyla prováděna mechanicky z etapy na etapu, nýbrž aby se náčelník zdravotnické služby snažil dopravit nemocné a raněné na tu etapu zdravotnického odsunu, kde může být raněnému poskytnuta odborná lékařská pomoc, která je určována rázem nemoci nebo postižení.

Způsob navržený oním Řádem byl prakticky dořešen, zdokonalen a rozvinut až za války s Fínem a hlavně ve Veliké vlastenecké válce. Podstata etapového léčení s odsunem podle určení záleží již v provádění postupných a soustavných léčebných opatření na etapách zdravotnického odsunu při současném odsunu raněných a nemocných do týlu, prováděném podle lékařských indikací a podle bojové a zdravotnické situace. Na podkladě této devisy bylo rozčleněno poskytování zdravotnické pomoci na jednotlivé etapy odsunu (první pomoc, předlékařská pomoc, první lékařská pomoc, odborná lékařská pomoc, specialisovaná odborná pomoc) a zaveden jednotný systém v postupném provádění jednotlivých léčebných zákroků, aby se nestalo, že některá etapa by použila diametrálně protichůdných léčebných metod od etap dřívějších.

Nestačí však jenom jednotné pojetí patologických procesů v organismu a jejich prevence a léčení, je třeba, aby každá další etapa byla zpravena přesnou zdravotnickou dokumentací, co bylo již na předchozích etapách vykonáno (správně vyplněnou

zdravotnickou průvodkou raněného). Problém zdravotnické dokumentace byl rovněž za války úspěšně vyřešen. Pomůcka, o níž jde, obsahuje cenné zkušenosti a údaje z Veliké vlastenecké války o činnosti jednotlivých etap zdravotnického odsunu, zejména specializovaných léčebných zařízení armády, uvádí příznivé výsledky léčení v nemocničních odděleních profilovaných pro raněné do hlavy a krku, pro raněné do hrudníku a břicha a pro raněné do velkých kloubů a dlouhých kostí. Mimo specializované chirurgické polní pohyblivé nemocnice obsahovaly armádní nemocniční kolektory též nemocnice pro léčení nemocí vnitřních, infekčních atd.

Abyste každý nemocný a raněný skutečně dostal do nemocnice odpovídající jeho zranění nebo nemoci, bylo za války prováděno podrobné třídění raněných na skupiny podle způsobu a druhu zranění, aby odsun podle určení mohl být racionálně prováděn. K tomu účelu byly během války zřizovány

rozdělovny raněných na odsunových směrech před rozvinutým nemocničním kolektorem, které zaručovaly správné dirigování vozidel s raněnými a nemocnými do příslušných nemocnic.

Soudobá soustava léčebně odsunového zabezpečení Sovětské armády, která se stala základním organizačním kamenem též naší zdravotnické služby, je pokrokovým a vědecky zdůvodněným systémem, který odpovídá soudobému stupni vývoje válečného umění i stavu lékařské vědy. Též u nás se musí věnovat zvláštní pozornost tomu, aby se při bojové zdravotnické přípravě probíralo léčebně odsunové zabezpečení vojsk v dané situaci a v podmínkách daných cvičným úkolem pečlivě až do všech důsledků s odsunem podle určení, aby se tato soustava stala každému vojenskému lékaři i každému veliteli jasným zákonem, neboť jen tak lze zachránit co nejvíce raněných před smrtí nebo invaliditou.

Zpracoval brig. gen. MUDr. Pytlík.

2. Informace o služební pomůcce Pom-zdrav-5 „Sily a prostředky zdravotnické služby armády“

(Pomůcka byla rozeslána v únoru 1953)

Tato služební pomůcka je rovněž překladem přednášky A. S. Georgijevského, vydané 1947 Vojenskou lékařskou akademií S. M. Kirova v Leningradě.

Účelem této práce bylo plně a všestranně objasnit obecné úkoly zdravotnické služby armády, složení a určení jednotlivých armádních zdravotnických zařízení a základní otázky organizace zdravotnického zabezpečení v rámci armády tak, jak byly přesně organizačně zformovány po mnoha zkušenostech z nejmohutnějších operačních a zdravotnických situací za Veliké vlastenecké války.

Polní vojenská zdravotnická doktrína za války přesně stanovila místo a význam armádní zdravotnické služby v celkové soustavě zdravotnického zabezpečení Sovětské armády. Zásada etapového léčení s odsunem podle určení dostala za války pevnou organizační a materiální základnu, která je v pomůcce podrobně probrána útvar po útvaru, doplněna pro každé zdravotnické zařízení nákresem jeho organizačního členění, jsou vymezeny úkoly a činnosti každého jednotlivého zařízení v rámci zdravotnického zabezpečení armády.

Všechna zdravotnická zařízení armády jsou tu podle svých funkcí rozdělena

- na velitelské orgány zdravotnické služby;
- na léčebně odsunová zařízení se všemi

profily polních pohyblivých nemocnic, s odsunovou sběrnou pro velitelství představeného polního odsunového střediska, s třídící odsunovou nemocnicí, s odsunovou nemocnicí a s rotou posilových skupin specialistů;

- na protiepidemická zařízení a útvary;
- na zdravotnické dopravní útvary pro převoz raněných;
- na zařízení zdravotnického zásobování;
- na ostatní armádní zdravotnická zařízení.

Pomůcka pojednává o způsobech rozvíjení armádní nemocniční základny (na jednom nebo dvou odsunových směrech, členění do hloubky v jednom anebo ve dvou sledech) a o základních úkolech nemocničních kolektorů.

Znáte organizaci a určení sil a prostředků zdravotnické služby a základní zásady pro jejich použití je naprosto nutné pro správnou organizaci zdravotnického zabezpečení i v čs. armádě. Proto tato cenná pomůcka jistě splní své poslání a dá jak lékařům, tak i týlovým a velitelským orgánům náležitě přesnou představu o úkolech zdravotnické služby v armádě, o její organizační struktuře a o určení a o činnosti armádních zdravotnických zařízení.

Zpracoval brig. gen. MUDr. Pytlík

Informace o služební pomůcce Pom-týl-1 „Armádní týl“

(Pomůcka byla rozeslána v únoru 1953)

Počátkem ledna 1953 byla vydána další týlová služební pomůcka Pom-týl-1 „Armádní týl“.

Tato pomůcka obsahuje překlady šesti sovětských přednášek uspořádaných za sebou, takže stejné otázky organizace a činnosti týlu jsou uvedeny na několika místech ve větším nebo menším rozsahu.

- I. část, „Organizace a služba armádního týlu“

obsahuje základní údaje o úkolech armádního týlu a o jeho řídicích a výkonných orgánech. V kapitole „Řídicí orgány armádního týlu“ je rozebrána též spolupráce náčelníka týlu s náčelníky služeb jednotlivých druhů vojsk.

U výkonných orgánů armádního týlu jsou uvedeny též nejpotřebnější kalkulační údaje. Dále jsou

v této části osvětleny některé pojmy, jako železniční úsek, zásobovací stanice, vykládací stanice, armádní vojenská automobilní silnice (AVAS) a p. s uvedením funkce těchto tylových zařízení.

V závěru I. části jsou stanoveny zásady pro organizaci a činnost týlu v armádní útočné operaci a v armádní obranné operaci se zvláštností v obraně na široké frontě a v manévrové obraně.

I. část služební pomůcky Pom-týl-1 je nejdůležitější částí této pomůcky a dává základní názor na organizaci a činnost armádního týlu vůbec, s přihlédnutím ke zvláštnostem v obraně a v útoku.

II. část, „Zásobování a přísun materiálních prostředků v armádním týlu“ obsahuje údaje určené především pro náčelníka armádního zásobovacího základny. Dává obraz o organizaci zásobování všeobecně a podle jednotlivých druhů zásobování, o rozmístění skladů a o výši přechodných zásob armády.

V závěru druhé části jsou uvedeny způsoby provádění přísunu. Zvláštní pozornost je věnována zásobování vzdušnou cestou.

III. část, „Odsun v armádním týlu“ je v kapitole „Zdravotnické zabezpečení armády“ popsána činnost jednotlivých výkonných orgánů zdravotnické služby armády. Na základě válečných zkušeností jsou stanoveny průměrné počty zdravotnických útvarů a útavů armády.

Obdobně jsou popsány i útvary a ústavy veterinářské služby.

V dalších kapitolách je rozebrána otázka oprav a odsunů technických prostředků, zbraní a materiálu, otázka sběru, evidence a odsunu kořisti a otázka organizace odsunu zajatců.

IV. část, „Řízení armádního týlu“ uvádí úkoly řídicích orgánů týlu, štábu týlu a oddělení služeb týlu a služeb druhů vojsk. V dalších kapitolách jsou uvedeny hlavní a pomocné dokumenty pro organizaci a řízení týlu, organizace spojení v armádním týlu, obrana a ochrana týlu, průzkum tylového prostoru. V přílohách k této části je připojen příklad tylového rozkazu armády a tylového souhrnného hlášení.

V. část, „Armádní komunikace“ se zabývá otázkou organizace železničního úseku, předsunutého železničního úseku, armádní automobilní silnice a řízení provozu na ní a jeho zabezpečení silničními součástmi.

VI. část, „Týl armády v útočné operaci“ je v podstatě souhrnem všech předcházejících částí a dotýká se, i když ne v plném rozsahu, všech otázek organizace a činnosti týlu s hlediska útočné operace armády.

Zpracoval pplk. Oliva

Informace o služební pomůcce Pom-pěch-3 „Methodika přípravy štábu pěšího pluku“

(Pomůcka byla rozeslána v únoru 1953)

„Methodika přípravy štábu pěšího pluku“, obsahuje velmi cenné zkušenosti z Veliké vlastenecké války. Jejím autorem je známý sovětský vojenský publicista gen. por. PP Věčnyj.

V úvodě pomůcky je v první řadě zdůrazněna nutnost velet vojskům podle zkušeností z Veliké vlastenecké války, dbát vždy součinnosti všech druhů vojsk, ovládat používání pojitů (zejména radií) znát způsoby plánování současného boje a vždy provádět kontrolu a pomoc.

Jsou v ní dále uvedeny základní způsoby přípravy štábu, a to:

- velitelská příprava,
- osobní příprava,

- příprava jednotlivých funkcionářů štábů a
- příprava štábu jako orgánu velení.

Autor popisuje pak metody přípravy štábu (týž urychleně) a podává návod, jak plánovat přípravu štábu. Konečně uvádí konkrétní příklady praktického provádění výcviku štábu pluku.

Tato pomůcka je nepostradatelnou pro velitele pluků a náčelníky štábů pluků k řízení a provádění přípravy štábů, pro všechny vyšší velitele a jejich štáby pak k provádění kontroly a pomoci při přípravě štábu pluku a pro všechny důstojníky štábů pluku k osobní přípravě.

Zpracoval plk. Hruška

Informace o služební pomůcce Pom-tank 1 „Tanková a mechanisovaná vojska v obranné operaci armády“

(Pomůcka byla rozeslána v dubnu 1953)

Jde o překlad přednášky vydané v roce 1950 Nejvyšší vojenskou akademií K. E. Vorosilova v Moskvě.

V úvodní části jsou uvedeny velmi cenné zkušenosti o použití tankových a mechanisovaných vojsk v obranných operacích Veliké vlastenecké války u Kurska a u Blatenského jezera. Přednáška ukazuje, jak byly zesilovány vševojskové armády operující na

hlavním operačním směru a jakou úlohu plnila tanková a mechanisovaná vojska v rámci celkové armádní obranné operace.

V dalším je vysvětleno, jak velitel armády plánuje činnost tankových a mechanisovaných jednotek a jak organizuje jejich součinnost s ostatními druhy vojsk.

Pomůcka má 26 stran textu bez náčrtů.